

XLI ZJAZD SEKCJI PALEOENTOMOLOGICZNEJ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ENTOMOLOGICZNEGO
I
KONFERENCJA NAUKOWA

„OWADY W ZAPISIE KOPALNYM”

20 MARCA 2026 | WARSZAWA

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
Aleja Na Skarpie 20/26–27, 00-488 Warszawa

ORGANIZATOR:

Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
w Krakowie

WSPÓLORGANIZATOR:

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie

KOMITET NAUKOWY

Dr hab. Agnieszka Soszyńska prof. UŁ Wydział Biologii i Ochrony Środowiska,
Uniwersytet Łódzki

Prof. dr hab. Ewa Krzemińska Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,
Kraków

Dr hab. Jacek Szwedo prof. UG Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr hab. Karol Szawaryn prof. MiZ Muzeum i Instytut Zoologii PAN

KOMITET ORGANIZACYJNY

Dr hab. Katarzyna Kopeć Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków

Dr Elżbieta Sontag Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

Maksymilian Syratt Uniwersytet Jagielloński, Instytut Systematyki i Ewolucji
Zwierząt PAN, Kraków

Mgr Monika Michalska Instytut Paleobiologii PAN, Warszawa

REDAKCJA

Dr hab. Katarzyna Kopeć, Dr Elżbieta Sontag, Maksymilian Syratt

Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt
Polskiej Akademii Nauk

©Copyright by Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,

Kraków 2026

PROGRAM KONFERENCJI

10:00 – 11:00 przyjazd uczestników, zwiedzanie wystaw w Muzeum Ziemi dla chętnych

11:00 Otwarcie konferencji: Katarzyna Kopeć i Błażej Błażejowski oraz prezentacja uczestników

I sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadząca: Agnieszka Soszyńska

11:20 – 11:45 RYSZARD SZADZIEWSKI, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Profesor Barbara Kosmowska-Ceranowicz (1931–2026) w życiu polskiej paleoentomologii

11:45 – 12:00 WIESŁAW KRZEMIŃSKI, KATARZYNA KOPEĆ, MAKSYMILIAN SYRATT, IWONA KANIA-KŁOSOK – *Rhipidia ceranowiczi n.sp.* (Diptera, Limoniidae) z bursztynu ukraińskiego.

12:00 – 12:15 MAŁGORZATA KALANDYK-KOŁODZIEJCZYK, BARTOSZ OGŁAZA, PIOTR WĘGIEREK - Osiągnięcia Profesora Jana Koteji w badaniach nad kopalnymi czerwcami a przyszłość tego kierunku

12:15 – 12:30 BŁAŻEJ BOJARSKI, KAROLINA CIEROCKA, JACEK SZWEDO - Ichnoskamieniałości jako narzędzie do badania tafonomii żywic kopalnych

12:30 – 12:45 IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI, GRZEGORZ SALWA, PATRYK WĄSACZ, WIKTORIA JORDAN-STASIŁO, JACEK SZWEDO, KATARZYNA KOPEĆ, PIOTR WĘGIEREK - Nowe dane dotyczące Tipulomorpha (Insecta: Diptera) z osadów kenozoicznych Polski, Włoch i USA

12:45 – 13:00 MONIKA MICHALSKA, BŁAŻEJ BŁAŻEJOWSKI - Pierwszy późnojurajski prostoskrzydły (Orthoptera: Elcanidae) z Polski (stanowisko Owadów-Brzezinki)

13:00 – 13:15 ADAM STROIŃSKI, JACEK SZWEDO - *Scolpypopites* i co dalej...
(Hemiptera, Ricaniidae)

**13:15 - 13.30 JACEK SZWEDO - Novum tribus Tropicidarum et problemata
familiae classificationis**

13:30 – 15:00 Przerwa obiadowa (obiad we własnym zakresie) w restauracji w
Teatrze Buffo, przerwa kawowa w Muzeum

II sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadzący: Karol Szawaryn

**15:00 – 15:15 JOWITA DROHOJOWSKA, ANITA GORZELAŃCZYK, ANDREW J. JERAM, JACEK
SZWEDO - Pierwsze informacje o owadach kopalnych z Irlandii Północnej / The
first information about fossil insects from Northern Ireland**

**15:15 – 15:30 ANITA GORZELAŃCZYK, JACEK SZWEDO, JOWITA DROHOJOWSKA - Kopalne
mączliki (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) z Oise: nowe gatunki i
pierwsze dane o występowaniu podrodziny Aleyrodinae**

**15:30 – 15:45 ALICJA PEŁCZYŃSKA - Zagadka Eoceńskiego rodzaju *Kelneria* Matile
1979 (Diptera: Keroplatidae)**

**15:45 – 16:00 KATARZYNA KOPEĆ, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Granica między
Architipulinae a Limnophilinae – implikacje morfologiczne i ewolucyjne**

**16:00 – 16:15 MARTA ZAKRZEWSKA, JACEK SZWEDO, BŁAŻEJ BOJARSKI - Pierwszy
fosylny łowik z plemienia Andrenosomatini (Diptera: Asilidae) w meksykańskim
bursztynie z Chiapas**

**16:15 – 16:30 SZYMON KACZMAREK - Stem group Psychodomorpha – chimery
rodzin, podrodzin oraz „ślepe uliczki” ewolucji**

**16:30 – 16:45 MAKSYMILIAN SYRATT, KATARZYNA KOPEĆ, IWONA KANIA-KŁOSOK,
WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Nowe dane o muchówkach z plemienia Antochini (Diptera:
Limoniidae: Limoniinae) z żywic kopalnych**

16:45 – 17:00 Przerwa kawowa

17:00 – Podsumowanie konferencji, dyskusja; sprawy organizacyjne Sekcji
Paleoentomologicznej PTE

17:30 – Zakończenie konferencji

Novum tribus Tropicuchidarum et problemata familiae classificationis

J. Szwedo

Pracownia Entomologii Ewolucyjnej i Muzeum Inkluzji w Bursztynie, Katedra Zoologii
Bezkręgowców i Parazytologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański, ul. Wita Stwosza 59,
80-308 Gdańsk, jacek.szwedo@ug.edu.pl

Tropicuchidae Stål, 1866 to jedna z rodzin pluskwiaków z nadrodziny Fulgoroidea podrzędu Fulgoromorpha (Insecta: Hemiptera). Są to roślinożerne, opofagiczne fulgory, rozprzestrzenione na całym świecie, ale głównie w regionach subtropikalnych i tropikalnych. Piewiki te są związane z łodygami, pędami i liśćmi roślin zielnych i drzewiastych dwuliściennych, palm, traw, sitów i paproci (Bourgoin 2024), przystosowały się do siedlisk od lasów deszczowych po suche zarośla i półpustynie; niektóre z nich są uznawane za szkodniki upraw. Morfologicznie rodzina Tropicuchidae jest bardzo zróżnicowana, i brak jest jednoznacznych apomorfii dla tej rodziny. Gnezdilov (2013) pogrupował wszystkie plemiona w dwie podrodziny według kilku cech pokładelka. Tropicuchinae Stål, 1866 charakteryzują się wydłużonymi gonoplacami z zębami brzeżnymi i trójkątną tylną blaszką łączącą gonapofiz IX (18 plemion), a Elicinae Melichar, 1915 cechują się zaokrąglonymi (półkulistymi lub spłaszczonymi) gonoplacami bez ząbków lub z małymi ząbkami oraz wydłużoną (nie trójkątną) tylną blaszką łączącą gonapofiz IX (6 plemion). Według najnowszych badań molekularnych, Tropicuchidae zajmują pozycję siostrzaną względem pozostałych rodzin tzw. „wyższych” Fulgoroidea. Koncepcja taksonomiczna i zawartość rodziny Tropicuchidae zmieniały się w ciągu historii i obecnie jest ona uważana „kosza na śmieci”, wraz z parafiletyczną rodziną Nogodinidae. Około 700 gatunków w prawie 200 rodzajach przypisanych jest do rodziny Tropicuchidae, dokładne liczby różnią się nieznacznie w zależności od źródła ze względu na trwające rewizje i opisy nowych taksonów.

W 1977 r. w okolicy wsi Shangyong w powiecie Mengla w prowincji Yunnan w południowo-zachodnich Chinach zebrano różnorodne skamieniałości owadów z formacji ‘Mengyejing’, która została skorelowana z formacją Buxin w basenie Sanshui, obie formacje zostały przypisane do paleocenu (Huang *et al.* 2022). Skamieniałości owadów często występują w żółtawych mułowcach i reprezentowane są głównie przez pojedyncze fragmenty, takie jak pokrywy skrzydeł chrząszczy, z których tylko nieliczne zostały opisane. Wśród odnalezionych skamieniałości zidentyfikowany został okaz reprezentujący Tropicuchinae, ale nie należący do znanych plemion tej podrodziny. Nowy takson cechuje m.in. uproszczony wzór użyłkowania makropterycznego tegmenu, z wyraźną półksiężycowatą linią nodalną, krótkie, wąskie pole kostalne, komórka C5 w kształcie ostrza skalpela z wyraźnym brzuścem.

Unikatowa kombinacja zachowanych cech pozwala na umiejscowienie tej skamieniałości jako nowego rodzaju i gatunku reprezentującego nowe, kolejne kopalne plemię rodziny Tropicuchidae. Jest to drugie kopalne plemię z podrodziny Tropicuchinae, i piąte kopalne plemię z tej rodziny.

Bourgoin T. 2024. FLOW (Fulgoromorpha Lists on The Web): a world knowledge base dedicated to Fulgoromorpha. Version 8, updated 04 January 2024. <http://flow.hemiptera-databases.org/flow/> (accessed 22 January 2026).

Gnezdilov V.M. 2013. Contribution to the taxonomy of the family Tropicuchidae Stål (Hemiptera, Fulgoroidea) with description of two new tribes from Afrotropical Region. *Deutsche entomologische Zeitschrift* **60** (2), 179–191. doi:10.1002/mmnd.201300024

Huang D.Y. *et al.* 2022. First green lacewing (Insecta: Neuroptera: Chrysopidae) from the palaeocene Sanshui basin of Guangdong, South China. *Historical Biology* **34** (4), 704–712. doi:10.1080/08912963.2021.1943381